

STANJE NA PODROČJU VINOGRADNIŠTVA IN VINARSTVA V SLOVENIJI

1) POVRŠINE

V register pridelovalcev grozdja in vina (RPGV) je vpisanih 15.670 ha vinogradov, pridelek se redno prijavlja iz slabih 14.000 ha, iz zajema rabe kmetijskih zemljišč pa je razvidno, da imamo na ozemlju Republike Slovenije nekaj manj kot 19.300 ha vinogradov. V RPGV je vpisanih 30.000 pridelovalcev grozdja in skoraj vsi so tudi pridelovalci vina, za stekleničenje je registriranih dobrih 2300 pridelovalcev, od tega je 11 večjih (preko 500.000 litrov letno). V integrirano pridelavo je vključenih 8500 ha, v ekološko pa 400 ha vinogradov.

Razlog za sorazmerno velik del neregistrirane pridelave (predvsem v preteklosti) je deloma v veliki razdrobljenosti in posledično neobvezni prijavi, deloma pa tudi v izogibanju prijavam s ciljem izogibanja administrativnim postopkom, predvsem pa obdavčitvi.

Tabela: *Razdrobljenost pridelave* (velikostni razredi glede na površino vinogradov, ki jih obdeluje posamezen pridelovalec; vir: RPGV, stanje 22.6.2015)

Velikostni razred	Površina vinogradov (ha)	Št. pridelovalcev
< 0,1 ha	814 (5%)	10994 (37%)
0,1 – 0,5 ha	2997 (20%)	14054 (47%)
0,5 – 1 ha	1466 (9%)	2097 (7%)
1 – 2 ha	1851 (12%)	1321 (5%)
2 – 5 ha	2636 (17%)	860 (3%)
> 5 ha	5842 (37%)	416 (1%)

Več kot 90 % pridelovalcev na območjih, kjer je velikostna struktura najbolj razdrobljena (Štajerska Slovenija, Prekmurje, Dolenjska, Bela krajina, Bizeljsko-sremič) obdeluje manj kot 1 ha vinogradov; manj kot 0,5 ha pa obdeluje večina pridelovalcev v vinorodnih območjih Prekmurje (95%), Dolenjska (94%) in Bela krajina (93%).

Največji premiki k izboljšanju velikostne strukture vinogradov so se zgodili na območju vinorodnega okoliša Goriška Brda, in sicer v tem okolišu 62% pridelovalcev obdeluje več kot 1ha vinogradov, 15% pa jih obdeluje več kot 5 ha vinogradov. V tem vinorodnem okolišu je površina vinogradov zajeta preko letalskih posnetkov praktično enaka kot površina vpisana v register. Medtem, ko je v okoliših z največjo razdrobljenostjo ta delež ponekod tudi le 60%.

2) PRIDELKI

Na obseg letnega pridelka vplivajo predvsem vremenske razmere v posameznem letu. Glavnino pridelka predstavljajo kakovostna vina z zaščitnim geografskim poreklom (70%). Ocenjujemo, da se v RS letno pridelava med 80 in 90 mio. litri vina, pri čemer ga je 30-40% za samooskrbo in temu ustrezno ta pridelava ni registrirana.

Količina pridelka po letih, prijavljena v RPGV (v 1000 litrih)

2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
61.849	53.255	49.758	64.088	52.071	55.135	49.379	56.692	42.721	50.022	46.003

Gibanje zalog po letih (v 1000 litrih; vir: RPGV; stanje zalog na dan 31.7.)

2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
34.400	39.200	35.400	32.359	40.179	41.245	38.095	34.679	41.108	33.888	30.314

Na vinorodnem območju Slovenije pridelujemo 48 sort vinske trte, zastopanost glavnih sort (vir RPGV, julij 2013):

Vinorodna dežela Primorska (6490 ha)	
Sorta	%
Refošk	21
Malvazija	13
Merlot	13
Rebula	10

Vinorodni deželi Posavje in Podravje (9537 ha)	
Sorta	%
Laški rizling	20
Žametovka	9
Sauvignon	8
Modra frankinja	7

3) POTROŠNJA

Na EU nivoju se dela ocena potrošnje na osnovi pridelka, uvoza, izvoza in gibanja zalog – trenutno so razpoložljivi podatki za vinsko leto 2010/11 in ti za Slovenijo znašajo 36,3 litra/prebivalca. Na podlagi istega vira znaša povprečje EU-27 26,4 litra/prebivalca (največje porabnice Francija s 43,9 litri, Portugalska 43,2 litra in Luksemburg 42 litra; Slovenija je na 5. mestu).

Po podatkih SURSa znaša poraba vina v RS 38,6 litra/leto na prebivalca (2013/2014).

4) CENE VINA

Povprečne cene vina na domačem trgu so po podatkih tržno informacijskega sistema, kjer se spremljajo cene pri pridelovalcu, kot sledi (SIT/liter; od 2007 dalje: €/hl):

Kakovost vina	Namizno vino		Deželno vino PGO		Kakovostno vino ZGP		Vrhunsko vino ZGP	
	Belo	Rdeče	Belo	Rdeče	Belo	Rdeče	belo	Rdeče
2004	143,33	157,82	179,85	289,79	290,12	444,19	809,48	967,74
2005	150,89	167,11	180,26	245,55	265,27	446,25	782,78	947,69
2006	154,11		209,40		339,76		1001,10	
2007	68,02 €/hl		98,36 €/hl		145,63 €/hl		433,56 €/hl	
2008	72,06 €/hl		101,94 €/hl		158,73 €/hl		440,73 €/hl	
2009	73,11 €/hl		92,27 €/hl		144,17 €/hl		450,28 €/hl	
2010	52,27 €/hl		118,79 €/hl		191,82 €/hl		534,88 €/hl	
2011	74,15 €/hl		117,57 €/hl		201,30 €/hl		558,33 €/hl	
2012	76,78 €/hl		122,47 €/hl		209,30 €/hl		551,21 €/hl	
2013	94,05 €/hl		117,41 €/hl		232,54 €/hl		509,05 €/hl	
2014	116,99 €/hl		134,00 €/hl		216,99 €/hl		541,76 €/hl	

Vir: TIS

V tabeli se nahajajo cene pri pridelovalcu vina (delež proizvajalca v drobnoprodajni ceni pa v povprečju znaša pod 50 % !).

5) UVOZ / IZVOZ

Uvoz in izvoz sta bila v preteklih letih uravnotežena, zadnja leta pa se uvoz povečuje, uvažamo pa v glavnem namizno vino, ki ga glede na strukturo pridelave in potrošnje primanjkuje.

V letu 2014 je izvoz dosegel 7,6 mio.litrov. Glavni trgi za slovensko vino so: Nemčija, ZDA, Hrvaška, Nizozemska, Bosna in Hercegovina ter v zadnjih letih Češka.

Uvoz je v letu 2014 dosegel 12,8 mio. litrov vina. Glavne države izvoznice na naš trg so: Makedonija, Italija, Nemčija in Madžarska.